Lieta Nr.C10058514
Lietas arhīva Nr.C 0585-14/05

S P R I E D U M S
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

2014.gada 10.oktobrī, Bauskā.

Bauskas rajona tiesa
tiesnese I.Tikuma, izskatījusi rakstveida procesā Bauskā, Zaļā ielā 12, civillietu **AS „Moda Kapitāls"** maza apmēra prasībā pret **/pers. B/** par naudas piedziņu,

k o n s t a t ē j a:

AS „Moda Kapitāls" (turpmāk – Prasītājs) cēla tiesā maza apmēra prasību pret /pers. B/ (turpmāk – Atbildētāja) par naudas piedziņu. Prasības pieteikumā norādīts, ka 01.11.2013. starp Atbildētāju un Prasītāju noslēgts Aizdevuma līgums Nr.39-212554, (turpmāk – Aizdevuma līgums), pamatojoties uz kuru Prasītājs 01.11.2013. izsniedza Atbildētājai kredītu 71,14 *euro* (Ls 50). Atbildētāja, parakstot Aizdevuma līgumu, apņēmās samaksāt Prasītājai maksājumus saskaņā ar Aizdevuma līgumu (tam pievienoto maksājumu grafiku) un citus pamatotus un Aizdevuma līgumā noteiktos maksājumus. Puses vienojās, ka samaksa par kredīta izmantošanu ir 18 % mēnesī no atlikušās kredīta summas un kredīta atmaksas termiņš tika noteikts 02.12.2013.

Atbildētāja saistības izpildīja daļēji, veikts tikai viens maksājums - 12.12.2013. 13,23 *euro* (novirzīts procentu maksājumam) un 6,83 *euro* (novirzīts izsniegtā kredīta atmaksai). Neatmaksātā kredīta pamatsumma 64,31 *euro*.

Tā kā Atbildētāja ir pieļāvusi samaksas termiņa nokavējumu, ir piemērojami Aizdevuma līguma 4.1. punkta noteikumi, kuri paredz, ka Atbildētāja maksā Prasītajam līgumsodu 1% apmērā no savlaicīgi neveiktās pamatsummas par katru kavējuma dienu.

Aprēķinātā līgumsoda apmērs pārsniedz galvenā parāda apmēru. Ievērojot Civillikuma 1.pantu un Prasītāja vēlēšanos noteikt samērīgu līgumsodu, Prasītājs prasa no Atbildētājas līgumsodu galvenā parāda apmērā.

Prasība pamatota uz Civillikuma 1756., 1759., 1765., 1587., 1590., 1591., 1716., 1720., 1756., 1765.pantu un 1946.panta pirmo daļu.

Prasītājs lūdz piedzīt no Atbildētājas kredīta summu 64,31 *euro* un līgumsodu 64,31 *euro,* apstiprināt tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no neapmaksātā pamatparāda summas līdz sprieduma izpildei. Prasītājs nelūdz uzklausīšanu tiesas sēdē.

Civilprocesa likuma (turpmāk – CPL) 56.panta piektā daļa nosaka, ka *tiesas dokumentus fiziskai personai piegādā pēc tās deklarētās dzīvesvietas adreses, bet gadījumos, kad deklarācijā norādīta papildu adrese, - pēc papildu adreses, ja vien fiziskā persona tiesai nav norādījusi savu adresi, pēc kuras veicama saziņa ar tiesu. Fiziskajai personai ir pienākums būt sasniedzamai tās deklarētajā dzīvesvietas adresē, deklarācijā norādītajā papildu adresē vai šīs personas norādītajā adresē saziņai ar tiesu.*

CPL 56.[1]panta otrā daļa nosaka, ka *tas, ka tiesas dokumenti ir piegādāti uz fiziskās personas deklarētās dzīvesvietas adresi, deklarācijā norādīto papildu adresi, fiziskās personas norādīto adresi saziņai ar tiesu vai juridiskās personas juridisko adresi un no pasta tiek saņemta izziņa par sūtījuma izsniegšanu vai dokumenti tiek nosūtīti atpakaļ, pats par sevi neietekmē dokumentu paziņošanas faktu.*

Par saņemto prasību Atbildētājai paziņots ar ierakstītu vēstuli uz deklarētās dzīvesvietas adresi, papildus arī uz Prasītāja norādīto adresi, izskaidrojot procesuālās tiesības un pienākumus un dodot termiņu paskaidrojumu iesniegšanai. Atbildētājai arī izskaidrota CPL 250.[21]panta otrā daļa, kas nosaka, ka *tiesa papildus informē atbildētāju par to, ka paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā, kā arī par to, ka atbildētājs var lūgt lietas iztiesāšanu tiesas sēdē* (lietas 28.lapa).

Atbildētāja nav sniegusi rakstveida paskaidrojumu par prasību, nav lūgusi uzklausīšanu tiesas sēdē. Sūtījums nav saņemts atpakaļ tiesā.

CPL 250.[25]panta pirmā daļa nosaka, *ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.*

Par lietas izskatīšanas datumu rakstveida procesā pusēm paziņots, nosūtot Prasītājam un Atbildētājai paziņojumus 2014.gada 22.septembrī.

Tiesa atzīst, ka par procesu pusēm ir paziņots CPL noteiktā kārtībā, tiesas dokumenti ir nosūtīti uz Atbildētājas deklarētās dzīves vietas adresi, kur viņai ir pienākums būt sasniedzamai, Atbildētāja nav ziņojusi citu adresi saziņai ar tiesu. Tā kā paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis lietas izskatīšanai, lietu iespējams izskatīt rakstveida procesā. Puses nav pieteikušas noraidījumu tiesnesei.

Pārbaudījusi un novērtējusi rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība apmierināma daļēji.

Civillikuma (turpmāk – CL) 1402.pants nosaka, *ka saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.*

CL 1511.pants nosaka, ka *līgums plašākā nozīmē ir ikkatra vairāku personu savstarpēja vienošanās par kādu tiesisku attiecību nodibināšanu, pārgrozīšanu vai izbeigšanu. Līgums šaurākā, šeit pieņemtā nozīmē ir vairāku personu savstarpējs ar vienošanos pamatots gribas izteikums, kura mērķis ir nodibināt saistību tiesību (1401.p.).*

CL 1934.pants nosaka, ka *ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojamu lietu nodošana īpašumā, ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās.*

CL 1943.pants nosaka, ka *aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis.*

2013.gada 1.novembrī AS "Moda Kapitāls" (turpmāk – Prasītāja) un /pers. B/ (turpmāk – Atbildētāja) noslēdza Aizdevuma līgumu Nr.39-212554 (turpmāk – Aizdevuma līgums), kurā puses vienojās par līguma priekšmetu, norēķinu kārtību, saistību neizpildes sekām. Saskaņā ar Aizdevuma līgumu Prasītājs aizdod Atbildētājai naudas summu 71,14 *euro,* vienojoties par procentu likmi aizdevumam. Puses noteikušas, ka aizdevums un procenti jāmaksā saskaņā ar grafiku (vispārējo noteikumu 2.1.apakšpunkts). Grafikā noteikts, ka aizdevums un procenti 13,23 *euro* atmaksājami līdz 2013.gada

2.decembrim (lietas 9.-14.lapa).

Tiesa atzīst, ka Prasītājs ir pierādījis, ka aizdevuma summa Atbildētājai ir izsniegta 2013.gada 1.novembrī, ko apliecina kases izdevumu orderis Nr.2091 (lietas 16.lapa). Atbildētāja ar savu parakstu apliecinājusi aizdevuma summas saņemšanu.

2013.gada 12.decembrī puses parakstījušas jaunu maksājumu grafiku, saskaņā ar kuru Atbildētājai līdz 2014.gada 13.janvārim jāsamaksā aizdevums 64,31 *euro*.

CL 1587.pants nosaka, ka *tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.*

Tiesa atzīst, ka ar Aizdevuma līgumu tika nodibināta izdevuma saistība, Aizdevuma līguma tiesiskums nav apstrīdēts un tas ir izpildāms.

No prasības pieteikuma izriet, ka nesamaksātā aizdevuma pamatsumma, kurai samaksas termiņš tika noteikts 2014.gada 13.janvāris, ir 64,31 *euro.*

CL 1828.pants nosaka, *ja izpildījuma laiks ir noteikts, tad parādniekam tas jāievēro, negaidot sevišķu kreditora atgādinājumu, bet tāpat arī viņam nav jāizpilda sava saistība agrāk, nekā pēc noliktā termiņa notecējuma.*

CL 1838.pants nosaka, ka *pienākums pierādīt to, ka samaksa ir izdarīta, ir tam, kas to apgalvo.*

Atbildētāja nav sniegusi paskaidrojumus un pierādījumus par to, ka atmaksājusi aizdevumu Prasītājam pilnībā vai lielākā apmērā nekā norāda Prasītājs.

Tiesa atzīst, ka no Atbildētājas ir piedzenams aizdevuma pamatsummas atlikums 64,31 *euro*.

CL 1652.panta pirmās daļas 3.punkts nosaka, ka *parādnieka nokavējums ar visām tā sekām iestājas pats no sevis, kad viņš palaidis garām termiņu, kas nolikts izpildīšanai vai nu ar likumu, vai ar līgumu, vai arī pēc parašas.*

CL 1716.pants nosaka, ka *līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi.*

CL 1720.pants, nosaka, ka *kreditors var prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu: 1) ja tieši tā bijis norunāts; 2) ja līgumsods bijis norunāts ne tik daudz par neizpildīšanu vispār, kā par neizpildīšanu īstā laikā.*

Aizdevuma līguma vispārējo noteikumu 4.1.punktā noteikts, ka procentu samaksas, kredīta summas atmaksas nokavējuma, kā arī ar parāda piedziņu vai citu no līguma izrietošo ar aizdevēja tiesību īstenošanu saistīto izdevumu atlīdzības nokavējuma gadījumā, aizņēmējs maksā aizdevējam līgumsodu 1% apmērā no neatmaksātās aizdevuma pamatsummas.

No prasības pieteikuma izriet, ka Prasītājs aprēķināja līgumsodu par periodu no 2013.gada 3.decembra līdz 2014.gada 19.maijam 108,04 *euro* apmērā, lūdzot to piedzīt 64,31 *euro* apmērā.

Tiesa atzīst, ka minētais prasījums nav pilnībā pamatots sekojošu apsvērumu dēļ.

Tā kā lietā ir pierādīts, ka Atbildētāja ir akceptējusi Aizdevuma līgumu, atzīstams, ka puses ir vienojušās par līgumsodu.

Prasītājs, ņemot vērā, ka Atbildētāja pieļāva samaksas nokavējumu, bija tiesīgs rēķināt līgumsodu. Taču tiesa atzīst, ka ņemot vērā apstākli, ka puses 2013.gada 12.decembrī vienojās par jaunu aizdevuma atmaksas termiņu- 2014.gada 13.janvāri, nevar atzīt par pamatotu, ka Atbildētāja pieļāvusi aizdevuma atmaksas nokavējumu periodā no 2013.gada 12.decembra līdz 2014.gada 13.janvārim.

2009.gada 20.maija spriedumā lietā Nr.SKC-161/2009 Augstākās tiesas Senāts ir atzinis, ka kaut arī Civillikums neaizliedz līgumsoda noteikšanu procentuālā izteiksmē, ir jābūt saprātīgām robežām, kuru noteikšana īpašos gadījumos kļūst par tiesas kompetenci, lietojot par mērauklu taisnīguma un samērīguma principus (*Sk. Senāta 2008.gada 14.maija spriedums lietā Nr.212*). Vispārējie tiesību pamatprincipi ir Eiropas Savienības nerakstītās primārās tiesības (*sk. J.Neimanis. Ievads tiesībās. Rīga: 2004, 75.lpp.*). Taisnīguma princips ir ietverts Latvijas Republikas Satversmes 1.pantā, kā to norādījusi Satversmes tiesa 2003.gada 4.februāra spriedumā lietā Nr.2002-06-01. Šajā spriedumā ir norādīts, ka tiesas spriešanas uzdevums ir atrast patiesu un taisnīgu lietas risinājumu – tiesas darba rezultātu, t.i., tiesas spriedumam, bez šaubām, ir jābūt „taisnīgam spriedumam". Tiesiskajās attiecībās ar sodoša rakstura tiesisko līdzekļu piemērošanu par vispārēju principu tiesībās ir atzīstams soda samērīguma princips.

CL 1.pantā ir noteikts, ka *tiesības izlietojams un pienākumi pildāmi pēc labas ticības.*

Augstākās tiesas Senāts 2008.gada 14.maija spriedumā lietā Nr.SKC-212, arī 2011.gada 12.janvāra spriedumā lietā Nr.SKC-25/2011 atzina, ka līgumsodam ir akcesoras saistības raksturs un, neraugoties uz 1587.panta kategorismu, arī tā piemērošanai var būt izņēmumi....

Tiesu praksē ir nostiprināts princips, ka jautājumos par līgumsoda piemērošanu ir jāievēro samērīguma un taisnīguma principi un līgumsoda noteikšanai ir jābūt saprātīgām robežām. Tiesai ir pienākums rast taisnīgu un samērīgu līgumsoda piemērošanas risinājumu, vērtējot vai līgumsods ir samērīgs.

Izvērtējot līgumsoda samērīgumu, lai arī Prasītājs to ir samazinājis līdz neatmaksātās pamatsummas apmēram, tiesa uzskata, ka līgumsods arī samazinātā apmērā nav samērīgs un ir pamats tā samazināšanai līdz tiesas ieskatā saprātīgam apmēram. Tiesa ņem vērā sekojošus apstākļus.

Līgumsodam ir izteikti sodošs, nevis zaudējumu atlīdzinošs raksturs. Tiesa atzīst, ka, piemērojot noteikto likmi 1% par katru kavējuma dienu, līgumsoda likme sasniedz 365% gadā. Konkrētais līgumsoda apmērs nav uzskatāms par saprātīgu un neatbilst taisnīguma un samērīguma principam.

Vienlaicīgi tiesa atzīst, ka Atbildētāja nerīkojas labā ticībā, jo saistības nepildīja noligtā termiņā. Lietā nav gūti pierādījumi, ka Atbildētāja būtu saistības izpildījusi kaut daļēji, lai gan aizdevuma atdošanas termiņš iestājies 2014.gada 13.janvārī un aizdevuma summa nav uzskatāma par pārmērīgi lielu. Tiesa nav konstatējusi CL 1656.pantā vai 1657.pantā norādītos gadījumus, lai atsvabinātu Atbildētāju no tai neizdevīgām nokavējuma sekām. Tiesa uzskata, ka nav pamata atbrīvot Atbildētāju no pienākuma ciest līgumsodu.

Tiesa atzīst, ka Atbildētājai ir jācieš līgumsods par saistību nepildīšanu termiņā un tas nosakāms 50% apmērā no neatmaksātās aizdevuma pamatsummas, kas tiesas ieskatā konkrētajā gadījumā uzskatāms par samērīgu līgumsodu par pieļautu saistības izpildes termiņa nokavējumu.

Tiesa atzīst, ka ir pamats piedzīt no Atbildētājas par labu Prasītājam līgumsodu, kas aprēķināts periodā no 2013.gada 3.decembra līdz 2014.gada 19.maijam 32,16 *euro* apmērā, noraidot prasību par līgumsoda 32,15 *euro* piedziņu.

CPL 195.pants paredz, ka *taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda .... arī prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru.*

CL 1765.panta pirmajā daļā noteikts, ka *gadījumā, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tas ir, seši procenti no simta gadā.*

Tiesa atzīst, ka pamatojoties uz CL 1753.pantu un minētajām normām, Prasītājam ir tiesības saņemt līdz sprieduma izpildei likumiskos procentus 6% gadā no nesamaksātās aizdevuma pamatsummas.

CPL 33.pants nosaka, ka *tiesāšanās izdevumi ir tiesas izdevumi un ar lietas vešanu saistītie izdevumi. Tiesas izdevumi ir valsts nodeva, kancelejas nodeva, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.* CPL 39.panta pirmās daļas 5.punkts nosaka, ka *ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu, izsniegšanu un tulkošanu saistītie izdevumi.*

CPL 41.panta pirmā daļa nosaka, ka *pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.*

Tiesa atzīst, ka no Atbildētājas par labu Prasītājam piedzenami tiesas izdevumi valsts nodeva 71,14 *euro* (CPL 34.panta pirmās daļas 1.punkta

„a" apakšpunkts- ne mazāk kā 71,14 *euro*) (lietas 7.lapa), un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ar prasības pieteikuma un paziņojumu piegādāšanu 4,70 *euro* (lietas 8.lapa).

Pamatojoties uz CPL 41., 56., 74., 93., 189., 193., 195., 204.[1], 250.[25] pantiem tiesa

n o s p r i e d a :

Prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no **/pers. B/,** personas kods /personas kods/, par labu **AS „Moda Kapitāls"**, reģistrācijas Nr.40003345861, aizdevuma parādu **64,31 *euro***, līgumsodu no 2013.gada 3.decembra līdz 2014.gada 19.maijam **32,16 *euro***, tiesas izdevumus **75,84 *euro***, kopā **172,31 *euro*** (viens simts septiņdesmit divi eiro 31 cents).

Samaksa veicama: AS Swedbank, konts Nr.LV63HABA0551034055389.

Atzīt **AS „Moda Kapitāls"**, reģistrācijas Nr.40003345861, tiesības saņemt no **/pers. B/,** personas kods /personas kods/, 6% (sešus procentus) gadā no nesamaksātās aizdevuma pamatsummas par laika posmu līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai).

Noteikt Atbildētājai termiņu labprātīgai sprieduma izpildei 10 (desmit) dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Noraidīt prasību daļā par līgumsoda 32,15 *euro* piedziņu.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas- 2014.gada 10.oktobra, apelācijas sūdzību iesniedzot Bauskas rajona tiesā.

Tiesnese I.Tikuma